

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Řešení fyzikálních úloh pro nižší gymnázium - 2
Název učebního materiálu:	Obvod střídavého proudu s kondenzátorem
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_F0216
Vyučovací předmět:	Fyzika
Ročník:	3., 4. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	RNDr. Lenka Mádrová
Datum vytvoření:	2. 4. 2014
Datum ověření ve výuce:	10. 4. 2014
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák má osvojeny a rozlišuje pojmy kapacita a kapacitance. S využitím dosud získaných fyzikálních poznatků žák řeší základní úlohy o zapojení kondenzátoru v obvodu střídavého proudu. Při řešení úloh provede zápis fyzikálních veličin ze zadání, vyjádří požadovanou veličinu ze vzorce, dosadí ve správných jednotkách, provede výpočet, správně zaokrouhlí a zapíše výsledek.

Metodické poznámky:

Pracovní list žáka je doplněn vypracovanou verzí využitelnou jak žákem, tak učitelem. Úlohy lze použít k frontálnímu procvičování probraného učiva, k samostatné práci žáků, k práci ve skupinách, k zadání domácího úkolu nebo k individuální práci s talentovanými žáky. Vyučující rovněž může vybrané úlohy zadat jako písemnou práci.

Vypracovaná verze pracovního listu může sloužit vyučujícímu pro snadnější kontrolu práce žáků nebo může být dána k dispozici žákům pro zpětnou kontrolu samostatné práce. Žák má možnost kontrolovat nejen výsledek, ale také správný postup řešení úlohy a formálně správný zápis.

OBVOD STŘÍDAVÉHO PROUDU S KONDENZÁTOREM

- 1) Určete kapacitanci kondenzátoru s kapacitou $53 \mu\text{F}$ a efektivní hodnotu střídavého proudu, který jím protéká, jestliže mezi svorkami kondenzátoru je střídavé napětí s frekvencí 50 Hz a efektivní hodnotou 24 V ?
- 2) Určete kapacitu kondenzátoru tak, aby po připojení ke zdroji střídavého napětí s periodou 5 ms měl kapacitanci 400Ω .
- 3) Určete efektivní hodnotu střídavého napětí mezi svorkami kondenzátoru o kapacitě 490 nF , kterým protéká střídavý proud o efektivní hodnotě 200 mA a frekvenci $2,5 \text{ kHz}$.
- 4) Vypočítejte frekvenci střídavého napětí, ke kterému je připojen kondenzátor s kapacitou $4,4 \text{ nF}$, jestliže efektivní hodnota střídavého napětí mezi svorkami kondenzátoru je 9 V a kondenzátorem protéká střídavý proud s efektivní hodnotou 750 mA .
- 5) Určete periodu střídavého napětí, ke kterému je připojen kondenzátor s kapacitancí 36Ω , jestliže tentýž kondenzátor měl při frekvenci střídavého napětí 600 Hz kapacitanci 15Ω ?

OBVOD STŘÍDAVÉHO PROUDU S KONDENZÁTOREM - výsledky

- 1) Určete kapacitanci kondenzátoru s kapacitou 53 μF a efektivní hodnotu střídavého proudu, který jím protéká, jestliže mezi svorkami kondenzátoru je střídavé napětí s frekvencí 50 Hz a efektivní hodnotou 24 V?

$$C = 53 \mu\text{F}$$

$$f = 50 \text{ Hz}$$

$$U = 24 \text{ V}$$

$$X_C = ?$$

$$I = ?$$

$$X_C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot C}$$

$$X_C = \frac{1}{2 \cdot 3,14 \cdot 50 \cdot 53 \cdot 10^{-6}}$$

$$X_C = 60 \Omega$$

$$I = \frac{U}{X_C}$$

$$I = \frac{24}{60}$$

$$I = 400 \text{ mA}$$

- 2) Určete kapacitu kondenzátoru tak, aby po připojení ke zdroji střídavého napětí s periodou 5 ms měl kapacitanci 400 Ω .

$$T = 5 \text{ ms}$$

$$X_C = 400 \Omega$$

$$C = ?$$

$$f = \frac{1}{T}$$

$$X_C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot C} = \frac{T}{2\pi \cdot C}$$

$$C = \frac{T}{2\pi \cdot X_C}$$

$$C = \frac{5 \cdot 10^{-3}}{2 \cdot 3,14 \cdot 400}$$

$$C = 2 \mu\text{F}$$

- 3) Určete efektivní hodnotu střídavého napětí mezi svorkami kondenzátoru o kapacitě 490 nF, kterým protéká střídavý proud o efektivní hodnotě 200 mA a frekvenci 2,5 kHz.

$$\begin{aligned}C &= 490 \text{ nF} \\I &= 200 \text{ mA} \\f &= 2,5 \text{ kHz} \\U &= ?\end{aligned}$$

$$X_C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot C}$$

$$X_C = \frac{1}{2 \cdot 3,14 \cdot 2\,500 \cdot 490 \cdot 10^{-9}}$$

$$\mathbf{X_C = 130 \, \Omega}$$

$$\begin{aligned}U &= X_C \cdot I \\U &= 130 \cdot 0,2\end{aligned}$$

$$\mathbf{U = 26 \text{ V}}$$

- 4) Vypočítejte frekvenci střídavého napětí, ke kterému je připojen kondenzátor s kapacitou 4,4 nF, jestliže efektivní hodnota střídavého napětí mezi svorkami kondenzátoru je 9 V a kondenzátorem protéká střídavý proud s efektivní hodnotou 750 mA.

$$\begin{aligned}C &= 4,4 \text{ nF} \\U &= 9 \text{ V} \\I &= 750 \text{ mA} \\f &= ?\end{aligned}$$

$$X_C = \frac{U}{I}$$

$$X_C = \frac{9}{0,75}$$

$$\mathbf{X_C = 12 \, \Omega}$$

$$X_C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot C}$$

$$f = \frac{1}{2\pi \cdot X_C \cdot C}$$

$$f = \frac{1}{2 \cdot 3,14 \cdot 12 \cdot 4,4 \cdot 10^{-9}}$$

$$\mathbf{f = 3 \text{ MHz}}$$

5) Určete periodu střídavého napětí, ke kterému je připojen kondenzátor s kapacitací 36Ω , jestliže tentýž kondenzátor měl při frekvenci střídavého napětí 600 Hz kapacitanci 15Ω ?

$$X_{C1} = 36 \Omega$$

$$X_{C2} = 15 \Omega$$

$$f_2 = 600 \text{ Hz}$$

$$T_1 = ?$$

$$X_C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot C}$$

$$C = \frac{1}{2\pi \cdot f \cdot X_C}$$

$$C_1 = C_2$$

$$\frac{1}{2\pi \cdot f_1 \cdot X_{C1}} = \frac{1}{2\pi \cdot f_2 \cdot X_{C2}}$$

$$f_1 = \frac{2\pi \cdot f_2 \cdot X_{C2}}{2\pi \cdot X_{C1}} = \frac{f_2 \cdot X_{C2}}{X_{C1}}$$

$$f_1 = \frac{600 \cdot 15}{36}$$

$$f_1 = 250 \text{ Hz}$$

$$T_1 = \frac{1}{f_1}$$

$$T_1 = \frac{1}{250}$$

$$T_1 = 4 \text{ ms}$$